

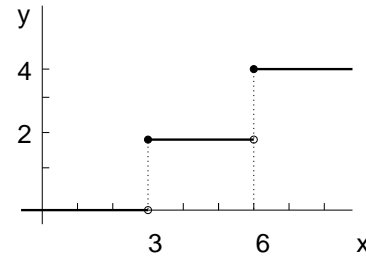
Řez a upnutí

$f(X,0) :- X < 3, !.$

přidání **operátoru řezu** `!, !'`

$f(X,2) :- 3 \leq X, X < 6, !.$

$f(X,4) :- 6 \leq X.$

?- $f(1,Y), Y > 2.$

$f(X,0) :- X < 3, !. \quad \% (1)$

$f(X,2) :- X < 6, !. \quad \% (2)$

$f(X,4).$

?- $f(1,Y).$

- Smazání řezu v (1) a (2) změní chování programu
- **Upnutí:** po splnění podcílů před řezem se už další klauzule neuvažují

Řez, negace

Řez a ořezání

$f(X,Y) :- s(X,Y).$

$f(X,Y) :- s(X,Y), !.$

$s(X,Y) :- Y \text{ is } X + 1.$

$s(X,Y) :- Y \text{ is } X + 1.$

$s(X,Y) :- Y \text{ is } X + 2.$

$s(X,Y) :- Y \text{ is } X + 2.$

?- $f(1,Z).$

?- $f(1,Z).$

$Z = 2 ? ;$

$Z = 2 ? ;$

$Z = 3 ? ;$

no

no

- **Ořezání:** po splnění podcílů před řezem se už neuvažuje další možné splnění těchto podcílů
- Smazání řezu změní chování programu

Chování operátoru řezu

- Předpokládejme, že klauzule $H :- T1, T2, \dots, Tm, !, \dots, Tn.$ je aktivována voláním cíle G , který je unifikovatelný s H . $G=h(X,Y)$
- V momentě, kdy je nalezen řez, existuje řešení cílů $T1, \dots, Tm$ $X=1, Y=1$
- **Ořezání:** při provádění řezu se už další možné splnění cílů $T1, \dots, Tm$ nehledá a všechny ostatní alternativy jsou odstraněny $Y=2$
- **Upnutí:** dále už nevyvolávám další klauzule, jejichž hlava je také unifikovatelná s G $X=2$

?- $h(X,Y).$

$h(X,Y)$

$h(1,Y) :- t1(Y), !.$

$X=1 / \quad \backslash \quad X=2$

$h(2,Y) :- a.$

$t1(Y) \quad a$ (vynechej: upnutí)

$t1(1) :- b.$

$Y=1 / \quad \backslash \quad Y=2$

$b \quad c$ (vynechej: ořezání)

$t1(2) :- c.$

/

Řez: návrat na rodiče

?- a(X).

(1) a(X) :- h(X,Y).

(2) a(X) :- d.

(3) h(1,Y) :- t1(Y), !, e(X).

(4) h(2,Y) :- a.

(5) t1(1) :- b.

(6) t1(2) :- c.

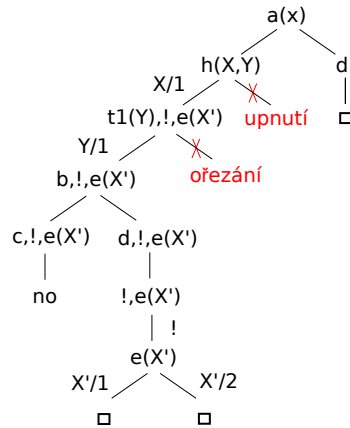
(7) b :- c.

(8) b :- d.

(9) d.

(10) e(1) .

(11) e(2) .

- Po zpracování klauzule s řezem se vracím až na rodiče této klauzule, tj. a(X)

Řez: příklad

c(X) :- p(X).

c(X) :- v(X).

c1(X) :- p(X), !.

c1(X) :- v(X).

p(1). p(2).

v(2).

?- c(2).

true ? ; %p(2)

true ? ; %v(2)

no

?- c(X).

X = 1 ? ; %p(1)

X = 2 ? ; %p(2)

X = 2 ? ; %v(2)

no

?- c1(2).

true ? ; %p(2)

no

?- c1(X).

X = 1 ? ; %p(1)

no

Řez: cvičení

1. Porovnejte chování uvedených programů pro zadané dotazy.

a(X,X) :- b(X).

a(X,X) :- b(X), !.

a(X,X) :- b(X), c.

a(X,Y) :- Y is X+1.

a(X,Y) :- Y is X+1.

a(X,Y) :- Y is X+1.

b(X) :- X > 10.

b(X) :- X > 10.

b(X) :- X > 10.

c :- !.

?- a(X,Y).

?- a(1,Y).

?- a(11,Y).

2. Napište predikát pro výpočet maxima max(X, Y, Max)

Typy řezu

- Zlepšení efektivity programu: určíme, které alternativy nemá smysl zkoušet

Poznámka: na vstupu pro X očekávám číslo

- **Zelený řez:** odstraní pouze neúspěšná odvození

▪ f(X,1) :- X >= 0, !. f(X,-1) :- X < 0.

bez řezu zkouším pro nezáporná čísla 2. klauzuli

- **Modrý řez:** odstraní redundantní řešení

▪ f(X,1) :- X >= 0, !. f(0,1). f(X,-1) :- X < 0.

bez řezu vrací f(0,1) 2x

- **Červený řez:** odstraní úspěšná řešení

▪ f(X,1) :- X >= 0, !. f(_X,-1).

bez řezu uspěje 2. klauzule pro nezáporná čísla

Negace jako neúspěch

- Speciální cíl pro nepravdu (neúspěch) `fail` a pravdu `true`
- X a Y nejsou unifikovatelné: `different(X, Y)`
- `different( X, Y ) :- X = Y, !, fail.`
`different( _X, _Y ).`
- X je muž: `muz(X)`
`muz( X ) :- zena( X ), !, fail.`
`muz( _X ).`

Negace jako neúspěch: operátor \+

- `different(X,Y) :- X = Y, !, fail.`   `muz(X) :- zena(X), !, fail.`
`different(_X,_Y).`   `muz(_X).`
- Unární operátor `\+ P`
  - jestliže P uspěje, potom `\+ P` neuspěje
`\+(P) :- P, !, fail.`
  - v opačném případě `\+ P` uspěje
`\+( _ ).`
- `different( X, Y ) :- \+ X=Y.`
- `muz( X ) :- \+ zena( X ).`
- Pozor: takto definovaná negace `\+P` vyžaduje **konečné odvození P**

Negace a proměnné

```
\+(P) :- P, !, fail. % (I)
\+( _ ).           % (II)

dobre( citroen ).      % (1)
dobre( bmw ).         % (2)
drahe( bmw ).         % (3)
rozumne( Auto ) :-    % (4)
    \+ drahe( Auto ).

?- dobre( X ), rozumne( X ).
```

```
dobre(X),rozumne(X)
|
dle (1), X/citroen
|
rozumne(citroen)
|
dle (4)
|
\+ drahe(citroen)  dle (II)
|
dle (I)
|
drahe(citroen),!,fail  □
|
yes
|
no
```

Negace a proměnné

```
\+(P) :- P, !, fail. % (I)
\+( _ ).           % (II)

dobre( citroen ).      % (1)
dobre( bmw ).         % (2)
drahe( bmw ).         % (3)
rozumne( Auto ) :-    % (4)
    \+ drahe( Auto ).

?- rozumne( X ), dobre( X ).
```

```
rozumne(X), dobre(X)
|
dle (4)
|
\+ drahe(X), dobre(X)
|
dle (I)
|
drahe(X),!,fail,dobre(X)
|
dle (3), X/bmw
|
!, fail, dobre(bmw)
|
fail,dobre(bmw)
|
no
```

Bezpečný cíl

- `?- \+ drahe( citroen ).` yes
- `?- \+ drahe( X ).` no
- `?- rozumne( citroen ).` yes
- `?- rozumne( X ).` no
- **\+ P je bezpečný: proměnné P jsou v okamžiku volání P instanciovány**
  - negaci používáme pouze pro bezpečný cíl P

Chování negace

- `?- \+ drahe( citroen ).` yes
  - `?- \+ drahe( X ).` no
  - `?- drahe( X ).`
PTÁME SE: existuje X takové, že `drahe( X )` platí?
  - `?- \+ drahe( X ).` `\+ drahe( X ) :- drahe(X),!,fail.` `\+ drahe( X ).`
z definice `\+ plyne`: není dokazatelné, že existuje X takové, že `drahe( X )` platí tj. **pro všechna X platí `\+ drahe( X )`**
  - TEDY: pro cíle s negací neplatí **existuje X takové, že `\+ drahe( X )`**
- ⇒ **negace jako neúspěch není ekvivalentní negaci v matematické logice**
- Negace jako neúspěch používá **předpoklad uzavřeného světa** pravdivé je pouze to, co je dokazatelné

Predikáty na řízení běhu programu I.

- **řez „!”**
- `fail`: cíl, který vždy neuspěje   `true`: cíl, který vždy uspěje
- `\+ P`: negace jako neúspěch
`\+ P :- P, !, fail; true.`
- `once(P)`: vrátí pouze jedno řešení cíle P
`once(P) :- P, !.`
- Vyjádření **podmínky**: `P -> Q ; R`
  - jestliže platí P tak Q   `(P -> Q ; R) :- P, !, Q.`
  - v opačném případě R   `(P -> Q ; R) :- R.`
  - příklad: `min(X,Y,Z) :- X =< Y -> Z = X ; Z = Y.`
- `P -> Q`
  - odpovídá: `(P -> Q; fail)`
  - příklad: `zaporne(X) :- number(X) -> X < 0.`

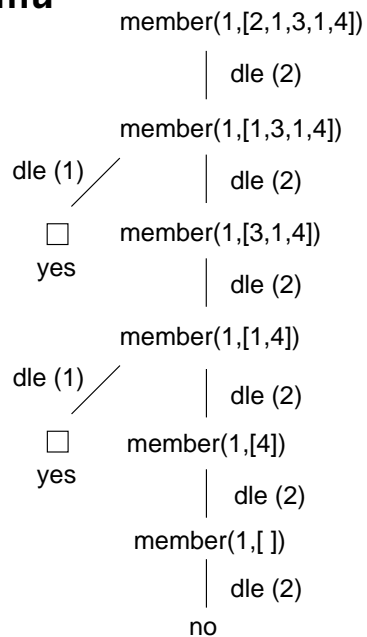
Predikáty na řízení běhu programu II.

- `call(P)`: zavolá cíl P a uspěje, pokud uspěje P
  - nekonečná posloupnost backtrackovacích voleb: `repeat`
`repeat.`
`repeat :- repeat.`
- klasické použití: **generuj akci X, proved' ji a otestuj, zda neskončit**
- ```
Hlava :- ...
    uLoz_stav(StaryStav),
    repeat,
    generuj(X),   % deterministické: generuj, provadej, testuj
    provadej(X),
    testuj(X),
    !,
    obnov_stav(StaryStav),
    ...
```

## Seznamy

### Prvek seznamu

- `member( X, S )`
- platí: `member( b, [a,b,c] )`.
- neplatí: `member( b, [[a,b]| [c]] )`.
- X je prvek seznamu S, když
  - X je hlava seznamu S nebo  
 $\text{member}( X, [ X | \_ ] )$ . % (1)
  - X je prvek těla seznamu S  
 $\text{member}( X, [ \_ | \text{Te}lo ] ) :- \text{member}( X, \text{Te}lo )$ . % (2)
- Příklady použití:
  - `member(1, [2,1,3])`.
  - `member(X, [1,2,3])`.



## Reprezentace seznamu

- **Seznam:** `[a, b, c]`, prázdný seznam `[]`
- **Hlava (libovolný objekt), tělo (seznam):** `.(Hlava, TeLo)`
  - všechny strukturované objekty stromy - i seznamy
  - funktor ".", dva argumenty
  - `.(a, .(b, .(c, []))) = [a, b, c]`
  - notace: `[ Hlava | TeLo ] = [a|TeLo]`  
 TeLo je v `[a|TeLo]` seznam, tedy píšeme `[a, b, c] = [a|[b, c]]`
- Lze psát i: `[a,b|TeLo]`
  - před "|" je libovolný počet prvků seznamu, za "|" je seznam zbývajících prvků
  - `[a,b,c] = [a|[b,c]] = [a,b|[c]] = [a,b,c|[]]`
  - pozor: `[ [a,b] | [c] ] ≠ [ a,b | [c] ]`
- Seznam jako **neúplná datová struktura:** `[a,b,c|T]`
  - `Seznam = [a,b,c|T]`, `T = [d,e|S]`, `Seznam = [a,b,c,d,e|S]`

### Spojení seznamů

- `append( L1, L2, L3 )`
- Platí: `append( [a,b], [c,d], [a,b,c,d] )`
- Neplatí: `append( [b,a], [c,d], [a,b,c,d] )`,  
`append( [a,[b]], [c,d], [a,b,c,d] )`
- Definice:
  - pokud je 1. argument prázdný seznam, pak 2. a 3. argument jsou stejné seznamy:  
`append( [], S, S )`.
  - pokud je 1. argument neprázdný seznam, pak má 3. argument stejnou hlavu jako 1.:  
`append( [X|S1], S2, [X|S3] ) :- append( S1, S2, S3 )`.



## Cvičení: append/2

```
append( [], S, S ).      % (1)
append( [X|S1], S2, [X|S3] ) :- append( S1, S2, S3).  % (2)

:- append([1,2],[3,4],A).
   | (2)
   | A=[1|B]
   |
:- append([2],[3,4],B).
   | (2)
   | B=[2|C] => A=[1,2|C]
   |
:- append([], [3,4],C).
   | (1)
   | C=[3,4] => A=[1,2,3,4],
   |
yes
```